Өsөd yyeer ailee garza baina.

1932 Onii
Maarta
24 өdөr

№ 71 (624)

өdөr byri garna.

Ogoor byriin proletaarnuud negedegtin!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. tөbiin gyicedkeke komiteed bolon yiledber. ekileliin B-M. zөblөl gurbanii emenees niitelegdene

Dugaar nezcediin yne 5 mөngө.

Zakika yne:
sara byriin 1 tөgөrig
Gadaada ulasta bol
1 tөk. 50 mөngө

AADRIS: Верхнеудинск
Центросоюзная 26.

SSSR iigi kamagaalna

Pariiza, (23) fraanca ulasiin kubiskalça uran zokicolçcdiin ebleliin cuglaan bolbo. Ebleliin zinkini daragada vaijaan kytyrjee sungagdaba. tus cuglaanii emenees gargasan manifeeste dotorco ceregiin kyçeer SSSR te cobtolko ajuultai temecekiigi urialan duudaba.

Namiin moziin IX dygeer konfereence deere

BK (b) Namiin Buriaad-Mongol moziin komiteediin kөdөlmөri tukai

Namiin mozkomiin sekretaar n. M. N. Jirʙaanoviin kelesen toocooto iledkel

Nөkөd aa! Moziin namiin komiteediin toocooto iledkel kiisen yje bol, tabanziliin şiidkekii çanarta gurbadugaar ziliigi tegeskezө derbөn zilde gyicedkegdeke tabanziliigi tөgeskeke zil bolko 1932 ondo bidenii orood baisan yje mөn. Iimiin tula өngөrsөn 3 zilde kiisen kөdөlmөriөө ton kanankalan anaalislan şalgaka manii çukala.

Aza yiledʙeri ʙol kөgzөltiin tug doro kөdөlmөrilzө ʙaina.

Өngөrsөn gurban ziliin kugacaada bidener bol daaltanuudaa jamaraar gyicedkesen bide? Manai aza yiledberiin byke byteen gargaza baigaa edlelyydeni ker zerge өsөzө baisan be? aza yiledberiiin. „A“ geze bөlөgiin talaar tabanziliin syylde 8700 mingan tөgөrigiin kemzeete edlel gargagdaka josotoi gese tөsөb dotor bodomzologdoson baina. 1931 ondo bidener 5115 mingan tөgөrigiin bujuu 58,8% edlelyydiigi byteen gargazai. 1932 onii tөsөb dotor 5043 mingan tөgөrigiin edlelyydiigi gargaka geze bodomzologdoson baina. Kerbee yyniigi bidenii byrimөsөn gyicedkebel tabanziliin prograama 92,4% gyicedkegdeke bolno. Aza yiledberiin „B“ geze bөlөgiin talaar 1932-33 onuudta 3300 mingan tөgөrigiin edlelyydiigi byteen gargaka geze tabanziliin tөsөbtө bodomzologdoson baina. 1931 ondo 6194 mingan tөgөrigiin edlel gargagdazai. 1932 onii tөsөb bol 9488 mingan tөgөrigiin edlel oroi kamtadaa gargagdaka geze bodomzolno. Tөsөbiin gyicedkelgiigi proceentoor yzyylbel 1931 ondo 187,7% ba 1932 ondo 287,5% bolno.

Tөsөbiin josoor aza yiledberiiin byke gargasan edlelyydeni tabanziliin syylçiin zilde bodoto toogoor ababal 2 milijoon tөgөrig bolko josotoi baisan, gebeçi bidener bolbol 1931 ondo 1903 mingan tөgөrigiin edleliigi gargasan baina. Kerbee 1932 ondo 7531,8 mingan tөgөrigiin edlelyydiigi bidenii gargabal, manai byteeze gargasan edlelyyd bol 1931-oniikioos 92,5% өsөkө ba tabanziliin daaltanuud bol syylçiin zilde 46% ilyydken gyicedkegdeke şuu.

Respybligiin aza yiledberide kapitaal zeeri oruulza baisaniigi abça yzebel iime: „A“ geze bөlөgiin talaar bidener bolbol 14400 mingan tөgөrig oruulka josotoi baisan aad, gyicedkelgeni 1931 ondo 2879 mingan tөgөrig, 1932 ondo 7599 mingan tөgөrig bolson baina. 1929—30 onuud dotoriin gyicedkeliigi kamtalbal, gyicedkeliin kamtiin too 11400,9 mingan tөgөrig bolno. Enyynii oroilo 93% bolkoni tanarta liele biize. Iimees bidener bol kapitaal zeeri oruulka jabadaliin talaar manai tabanziliigi dutuu gyicedkeze baina. „B“ geze bөlөgiin talaar ton baakan—oroilo 1400 mingan tөgөrigiin kopitaal zeeri oruulka geze bodomzologdoson baina. 1931 ondo 450 mingan tөgөrigeer—gyicedkegdesen ba 1932 ondo 5640 mingan tөgөrigeer gyicedkegdeke josotoi bolno. Edende 1929 ba 1930 onuudiigi nemebel jөrөnkii gyicedkelge bol 5640 mingan tөgөrig bolko baina. Ankan tyryyçiinoos tabanziliin tөsөbtө bodomzologdoson nileed ilyydken gyicedkesen jabadal ene mөn şuu.

Oruulka zeeriiin byke kamtani bolbol tabanziliin tөsөbiin josoor 15800 mingan tөgөrig geze bodomzologdoson. Ynii gyicedkegdeseni 17040,9 mingan tөgөrig bolno. Ene mөngөnөөs 1929 ba 30 ondo 992,9 mingan tөgөrig, 1931 ondo 2879 mingan tөgөrig gargaşalagdasan ba. 1932 ondo 13169 mingan tөgөrig gargaşalagdaka josotoi baina. Tabanziliin jөrөnkii gyicedkeleni 107,8% bolno. Ene gol toonuudiigi ilerkiilen keleketei kamta, aza yiledberiiin ankan tyryyçiin tabanziliin tөsөbtө oroo ygii kede keden oruultanuudiin bii tukai keleke josotoi baina. Deede-Ydiin şiliin zavood baakan kemzeeteigeer tөsөbtө oruulagdoson ba Makanii kombinaat bol tөsөbtө oroiçi oruulagdaa ygii baisan. Getele bidener bol 1932 ondo Makanii kombinaadta 5½ milijoon tөgөrig oruulka geze baina.

Yyntei zerge yligerlebel Tynkenii asbeestiin faabrig, grafiidiin faabrig Deede Ydiin cementiin zavood, baadan ba ekstraatiin zavood, Deede—Ydedeki arisanii zavood, tariaa tataka teerme geke zerge manai tabanzilde baiguulagdaka geze bodomzologdoson zyilyyd bol 1932 onii kinaltiin toonuudta oruulagdaa ygii baina.

Taʙanziliigi gyicedkeze ʙa ilyyʙçelen gycedkeke ʙide

Iin manai tadanziliin tөsөbiigi gyicedkeze bykii jabadalaas jөrөnkii tobçodkol kiikede, tabanziliin tөsөbөөr tөlөblөpdөsөn kede keden baiguulaltanuud bejelyylegdengyi aad yledesen, aad zygeer bide şiliin zavuud ba maka kadagalka kombinaad zergiin nemelte kemzeenyydiigi absan baina.

Manai aza yiledberiiin baiguulaltiin mөn tyryyşiin tabanziliiu tөsөbөni Zyyn—Sibiriin kizagaariin ygii baikada zokioogdoson baina şuu. Buriaadiin rispyybligiin kemzee masştaabaar zokioogdoson tөsөbөni odoogiin Z.—S. kizagaariin tөlөblөө ba kemzeenyydtei gyiced kolboo ygii baisan. Tuskai kizagaar oronii togtozo, aza yiledberiiigi saizaruulan delgeryylkiin talaar bykeli kede keden şine yyrgenyyd gargagdasan ba mөn manai rispyybligte ttime jabadal yzegdesen şuu. Tiin ene talaaraa Z.—S. kizagaariin togtoson uçarani nileed jikeken uçartai kereg baiba.

Eneni manai tabanziliin tөsөbtө ileken zasabari ba nemeltenyydiigi oruulsan baina. Kizagaariin emkinyydtei bolbootoi bykii tөsөbiigi zokioon daiguulka jabadalani bidenii bykeli kede keden baiguulaltanuudiigi bejelyylke jabadalaa kizagaariin bykii aza yiledberiiin tөsөblөөtөi kolbogduulan jabuulka baisanaas mөn manai rispyybligte tusasan baina.

Kojordugaar baidalani bol manai tabanziliin tөsөbiin josoor tөlөblөgdөsөn bykeli kede keden baiguulaltanuudani tyykei edleliin ba tyleşiin baariin talaar dutamag yndeselegdesen baizai.

Ede byriidkelyydiigi gargakiin kamta taa nөkediin urid keleke uçar geere dursagdasan toonuudiin josoor Bide bol tabanziliin tөsөbiigi 1932 ondo gyicedkekees gadna ilyy gartala gyicedkekeer maşa jike gyicedkeltei bainamdi.

Aza yiledʙeriin 1931 onii kөdөlmөriin ʙyridkelyyd

Bide bol 1931 ondo aza yiledberiiin jabuulgada 10 mln. 630 mingan tөgөrig gargaka josotoi baisanaa 2 mln. 690 mingan tөgөrig juu 24,7% gargasan bainamdi.

Bide gyiced kereglөleer kangagdasan mikaanigiin zavuudtai bolson Deede—Ydede 2,250 kilovaat çaas kyçetei şine elegtrestaanciigi baiguulza, odoo montaaziiigi (zokioon taaruulka jabadal) kiize baina. „Tyrks“ geze 9 maşiinatai mikaanigzuulsan şiliin zavuud 2 zilde baiguulaltada baisan ba tyynii kөdөlmөriigi kurdad kaza ene zilde gyyrgeke josotoi baina. 4 raamniin zavuud baiguulka geze tөlөblөgdөsөni baiguulagdasan ygii, tyynii orondo kojor raamniin zavuudiigi baiguulza kojor ziliin kugacaa dotor kөdөlmөrilөn aşaglaza bainamdi. Odoo yjede şil çudkaka baiguulaltani manai aza yiledberiiin baiguulaltiin tөbiin suuriiigi ezelke bolno şuu. 10 mingan tөgөrigiin centei maka kadagalka kombinaadiin baiguulaltada ekilen orko keregtei bolzoi. Ene zilde Baigal şadar 5 milijoon baanka yiledberilen gargaka zagasanii konseerviin kojor zavuudiin baiguultada ekilen orkojoo baina. Iimenyyd gol çukala sanalaa talbika zyilyydiigi (objagtenuudiigi) 1932 ondo gyicedkeke josotoi ba enyynii jabuulgada sajakan ekilze orobo. Bide ene talaar jamar gol zişeenyydtei baisanii tukai yiledberi sangiin tөsөbiigi gyicedkeke jabadaliigi tanai bodol ankaralda tabika keregtei baina.

Yiledberi sangiin tөsөbiin gyicedkeleni AATS-diin baiguulaltanuudiin bөlөgtө 82,4% ba tyynees mikanliidta 82% bolson, çөkөin arisanii zavuud—90,1%, Beledken Kangaka Aradiin komisariaadaar tөsөblөgdөsөn aza yiledberiiin talaar dunda zişeegeereni—78,8% tөsөbөө gyicedkegdesen ba tyynees Bargazanii konseerviin zavuud—72% gyicedkesen, kolbasaagiin faabrig—68%, konfeetiin faabrig.....%, piivo kiideg zavuud—103%, arkiiin zavuud—113%, Ganzyyrinskiin meelnice—79% ba Deede—Ydiin talka bolgoko gazar 66% gyicedkesen baina. Gariin aza yiledberiiin tөsөb 83,5% gyicedkegdesen.

Yiledberi sangiin tөsөbiigi gyicedkeke jabadalani bykiigeeree jikeken kozomdozo jababa. Eneni imagta manai aza yiledberiiin oronuudiin kөdөlmөriiin, manai azaliin kөtөlbөriiin ton kangalta ygii baisaniigi ileryylke şuu. Kerbee bide aza. yiledberiiin kөdөlmөriiigi gancakan yiledberi sangiin tөsөbiin gyicedkeleer cenneke bolbol boruu bolkoson belei. Bide bol 1931 ondo kedeçeneen byteemzeţei baisanaa 1930 onii kitai bizişeze yzeke uçartai bainamdi. Byteesen edlel gargakiin talaar AATS-diin baiguulaltani—123%. mikanliit—350%, Berieezovskiin kirpiiciin zavuud—108%, Cөkiin zavuud—104% Selengiin sylifaadiin zavuud 148% өgsөn baina. Kerbee Beledken kangaka Aradiin komisariaadiin şugamaar jabuulagdaka baiguulaltanuudiin bykii byteesen edleleni 1930 oniikioos 134% bolzoi.

Nөk. Staalinii 6 zaaʙarinuud ʙol yiledʙeri sangiin tөsөʙiin tөlөө temeceke temeceliin yndesen

Manai baidalda, 1930 ontoi zişeelebel nileed jikeken byteemzenyydiin biigi taanar karaza baina. Gebeçigi ene boi bidenii sanaliigi baakançi kangaza çadaka ygii, uçarani 1931 ondo gyicedkeke geze tөsөblөsөn progaamaa bidener gyicedkee ygii baina. Ene bol keden olon şaltagaantai baisani sezeg ygii bөgөөd ede şaltagaanuudiigi şalgan anaalislaka çukala.

Yynii gol şaltagaani juub? Nөk. Staalinii tyykete 6 zaabarinuudiigi bejelyylkiin tukai kөdөlmөriiigi bidenii delgeryylen jabuulza çadasan ygii jabadal bol gol şaltagaan mөn. Nөkөd aa! ene gol şaltagaan mө şuu.

Tuskailabal, kөdөlmөriiin kyçenii jabuultakani bol gaikaltai jike bolzoi Kөdөlmөriiin kyçenii jabuultalgiigi tus tus zavooduudaar abça yzebel iime: mekanliit—312,8% sylifaatiin 505,5%, kirpiiciin—584,5%, arisanii 122,9%, spiirtiin zavuud—427,3% piiviin zavuud—190,9%.

Jabuulaka jabadal bolbol aza yiledberiiin tөsөbiin gyicedkelde usaldal tokiolduulagça şaltagaanuudiin negeni mөn. kөdөlmөriiin kyçenii jabuultakiigi usadkaka ba kөdөlmөriiin kyçiigi manai aza yiledberide bekizyylen bailgakiin tukaida namiin Tөb komiteediin zaabarinuud ba nөk, Staalinii zaabarinuud bol biçakançi gyicedkegdee ygii. Bidener bol kөdөlmөriiin kyçiigi elsyylke jabadaliigi emkidke jabadalda jөrө bolomoor yrenyydiigi olzo çadasan ygii. Getele, ene bolbol kaadara ygii manai respyybligiin bodoto baidalda gol uçar baidal mөn şuu. Kerbee manai yiledberiiin oronuudiin kolkoosuudtai gereeçiin kөdөlmөriiigi ynekeer delgeryylen jabuulbal ba kerbee tedener bol şine elsyylsen kaadaruudta çukala keregtei zokiko aza amidaraliin uçar baidaliigi baiguulza çadabal yyniigi gyicedkeze bolko baisan şuu. Alban josoor, joso dyyrgen manai yiledberiiin oronuudiin kolkoosuudtai batalsan gereenyyd olon bii bolboçi ene bolbol gancala joso gyicedkesen kereg mөn.

Kolkoosuudaas gancakan kөdөlmөriiin kyçiigi abkaas yle baran, basa negen kamta өdөr bykeniigee kөdөlmөridө kolkoosuudta kolboo kilkiee kiize, tedende tusalka ba tedeniigi bekizyylke ujalgadiigi bejedee daaza abkiigi Tөb kmiteediin ba nөk. Staalinii zaabarinuud manai aza yiledberiiin oronuudiigi ujalgalna.

Kөdөlmөriçөnii aza suuka baidaliin kangalta ygii uçar baidaluud, baira ba idee kooliigi kangaltiin muu baisan ene uçaruud bol manai yiledberiiin oronuudta kөdөlmөriçөdiin jabuultalgiigi tokiolduulagça şaltagaanuud mөn, Kөdөlmөriiin kyçiigi elsyylke kөdөlmөri kөdөө nutaguudta jamaraar jabuulagdaka ba tus tus emki baiguulganuud bol ene kөdөlmөridө ker zerge kamaadalcanab? Gar aza yiledberiiin kolboo bol tyliee beledkeliin tukai „Ulaan tujaa“ geze komuunatai geree batalsan aad gereegiin josoor komuuna bol kamagiigi kiike ba gadana gereegee ese gyicedkebel jala tөlөkө ujalgatai absan baina. Gebeçi, geree dotoroo gar yiledberiiin kolboogiin zygees daaza absan jamarçi ujalgabaika ygii baisan suu. Buriaadiin tariaa tataka gazaraas Staalinii neremzete komuunatai batalsan geree dotor gereegi ese gyicedkebel 2000 tөgөrig tөlөkө geze togtoogdoson baina. Ene metiin gereenyyd baigaliin өmөnөki tөmөr zamiin baiguulaltiin 1 dygeer barilgiin gazarta, steklosroido ba stroitreestede bii şuu. Kolkoosuudta tusalamza kyrgeke jabadal bolko socaliis ujalganuudiigi gyicedkeke jabadal bol gederge cukariuulagdana.

Geree batalaka jabadalda dyrse ygii muukaigaar zakiran zandarka jabadaluud yzegdedeg baina. Kabaanskiin rajoonii Briaanskiin somonii zөblөliin tyryylegçe bol modobeledkelde kөdөlmөriiin kyçiigi elsyylkedee, kolkoosuud ba arteeluudiin tyryy legçeneriigi duudaza acaraad, zokiko tooto kөdөlmөriiigi beledken olzo өkө daaltanuudiigi tedende өgsөnii udaa, tedenees raspiiskanuudiigi abça kerbee daaltiigi ese gyicedkebel jala tөlөkөtө geze tedendee zakisan baina. Ene bol kooson zakiraltiin zişee mөn

Kөdөө teeşe oçozo kөdөlmөrilkө jabadaliin tukai niitede oilguulan nebteryylke kөdөlmөriigi manai emki baiguulganuud ba manai aza yiledberiiin oronii tөlөөlөgçөd bolbol jike muugaar jabuulna. Yligerlebel: „IRO“ geze sain yylteriin maliin azal bol kөdөlmөriiin kyçiigi olzo өkiigi selendyymiin toskonii zөblөliigi ujalgalsan baina. Sain yylteriin maliin azaliin zakirgaani ene ujalgiigi gyicedkel ygii baisanii tөlөө zөblөliin tyryylegçiigi kariuucalgada oruulka geze keregiigi syydte oruulsan şuu. Toskonii tyryylegçe yynii tukai medekedee maşa jikeer megdeze, tuskai naidalgaţiigi jabuulza 3 konogiin bolzor dotor emkitei josoor kөdөlmөriiin kyçiigi olguuika geze ujalgaa tuşaanab gesen raspiiska deereki azaliin direegterte өgsөn baina. (needen),

Kөdөlmөriiin kyçiigi elsyylke jabadalda ker zerge arga keregleke jabadaluudiin baisaniigi karaza baina bizete. Kerbee bidener bodoto kereg deere jabuulka kөdөlmөriөө eris şuud kubilgaza ese çadabal kөdөlmөriiin kyçenii jabuultaka jabadaliigi jaabaçi usadkaza çadaka ygii manai ile kereg baina.

Kelceete azal ʙa deʙşyylen şanlaka sisteemiigi neʙteryylke,

Manai yiledberiiin oronuud bol kөdөlmөriiin kөlөsiigi tөlөbөrilkө jabadalda kelceete azaliigi jaaza bejelyylze bainab?

Mekanliidta kelceete azaliin josoor kөdөlmөrilsөn kyn çaas bol 81,6% ba debşyylen şanlaka sisteemeer jabuulsan kyn çaasani 6,6%, sylfaadiin zavoodta kelceete azaliin josoor kөdөlmөrilsөn kyn-çaas 12,7%, ba debşyylen şanlaka sisteemiin josoor kөdөlmөrilsөn kyn-çaas oroi ygii baina. Kirpiiciin zavoodta kelceete azaliin josoor kөdөlmөrilsөn kyn çaas 68,6% ba debşyylen şanlaka sisteemiin josoor kөdөlmөrilsөn kyn çaas 5,3%, arisanii zavoodta kelceete azaliin josoor kөdөlmөrilsөn kyn çaas 71,2%, debşyylsөn şanlaka kөdөlmөrieer byteesen kyn çaas oroi ygii baina. Nөkөd aa, ene toonuud bol kelceete azaliigi nebteryylkiin tukai manai aza yledberiiin jabuulsan kөdөlmөriiigi saitar ilerkeilene. Ene bol ilangajaa azaliin calin kөlөsiigi debşyylen şanlakiin tukai kiigdeke kөdөlmөriiin ton suliigi ilerkiilne.

Kerbee bişe yiledberiiin oronuudiigi abça yzebel tede bol ilyy sain ilerkii bolko toonuudiigi olgoko ygii baina. Beledken kangaka aradiin komisariaadiin yiledberiiin oronuud bol byriçi muu baina. Iime baisan aad, bidener bol nөk. Staalinii 6 zaabarinuudiigi gyicedkeze baina geze keleşe ygii.

Yrgelze gaʙşagai kөdөlgөө jaʙuulsanii yndeseer yiledʙeriin ʙyteemzliin өsөltiin tөlөө temeceke.

Manai ende yiledberiiin byteemze ba kөlөsө calingiin talaar juu bolzo bainab? Gariin abalga bolgogdoson toonuudni coro ilerkeilegdeke baidaliigi yzyylne: mikanlidiin yiledberiiin byteemziin kegzelteni—17,8% bolno kөlөsө calingiin kөgzөltөni—24,8% bolno, Sylifaadiin zavuudta yiledberiin byteemzeni tөsөbiin josoor-66,6% gyicedkegdesen ba kөlөsө calingiin tөsөbөni 107,7% bolzoi.

Ganzuurinskiin meelnicede yiledberiin byteemzeni tөsөbiin josoor 117% ba kөlөsө calingiin kөgzөltө 89,8% bolson; eneni busadaas ylemze sain zişeenyydiigi yzyylne şuu.

Nөkeed! Ene too juunii tukai keleneb? Ene toonuud bol yiledberiiin byteemziin saizaraka jabadaliin ton muu baisaniigi ba bykii baiguulaltanuudta kөlөsө calingiin kөgzөltөni ilyybçelen gyicedkegdesen şuu. Eneni manai aza yiledberiiin kөdөlmөriiin basala negen çukala dutuu sula zyil mөn geze yzeke juuma.

Toocooto azaliigi (kozrasçood) kedeçeneen erkilsenii tukai asuudaliigi abça yzebel mikanliid ba kirpiiciin zavuudaas busa manai negeçi baiguulaltada bodotoi toocooto azal ygii geze kelebel zokino. Ede nege kedeken baiguulaltanuud sain aça tusa olson bolboçi, eneni aza yiledberiiin jөrөnkii baidaliin zişee bolzo jaabalçi çadaka ygii şuu. Ene uçaraas, bide toocooto azaliin tukai asuudalaar temecekii çanartaigaar keregleze jabuulsan ygii ba ene asuudalni josotoi kubilalga yiledesen ygii baina.

(Yrgelzelelni 2 dugaar niuurta yze).

Namiin moziin IX dygeer kural deere

BK (B) Namiin Buriaad-Mongol moziin komiteediin kedelmeri tukai

Namiin Mozkomiin sikritaar n. M. N. Jirbaanoviin kelesen toocooto iledke

(Yrgelzelel ekini 1 deki niuurta).

Ene tukai asundalda keden olon janziin şiidkeberinyyd gargagdasan bolboçi, tede kədəlmərilekə zaabarinuudiigi bodoto kereg deereni bejelyylsen zyil tonçi cegeen baina.

Ede çukala ziseenyyd bol manai aza yiledberiiin oronii kədəlməriiin kangalta ygiigi ileryylne şuu. Nək. Staalinii zaabariiigi gyicedkesen ygii uçaraas yiledberi sangiin təsəbtə maşa jike osoldol tasaldal olzoi,

Socaliis meriicee ba gabşagaiçalka jabadaliigi delgeryylke tukai kedeken yge kelenem. Manai gol baiguulaltanuudiin byke kədəlməriçəneəs negedygeer kvartaalda 52,2% gabşagaiçuud baisan ba kojordugaar kvartaalda 75,3% gabşagaiçuud bolsoni gurbadaki kvartaalda—47'8% ba dərbədəki kvartaalda—518% bolson azai.

Gol baiguulaltanuudta edii tukai gabşagaiçuudtai baikadaa ene jabadaliigi gyiced sain geze bolko ygii, zygeer janvaari ba fivraali saranuudta enyyii talaar keden kubilalta bolsoniini ynenşigi bol manai baiguulaltanuudiin dunda socaliis meriicee ba gabşagaiçalka jabadaliigi delgeryylkiin tula ergen kədəlməriiigi dutuu jabuulagdasan baina.

Trigeelnig juu namiin yyr, yiledberiçenii eblel-J.Z,K. ba baiguulaltiigi erkilegçe edenii baiguulalta dundiin, kədəlməri tonçigi sula jabuulagdasan uçaraas baiguulaltiin komuniistanuud byrin 100% gabşagaiçuud yle bolson, Bide ene kebeer koinoglodoo yrgalzelze yle çadana.

Kerbee bide şine baiguulalta delgeryylke yndesen baiguulaltiin təsəbiigi gyicedkeke jabadaliin talaar aza yiledberiiin kədəlməriiigi kangalta ygii deere olson baibal, kerbee odoo keреglegdeze bykii baiguulaltanuudiigi keregseliigi gyicedkeke kədəlməriiin prograamiigi ba narizuulgiin kədəlməriiigi kerzerge gyicedkegdeze bainab geze asuudalani, ene talaar kədəlməri jabuulagdasançi bol ton kangalta ygiigeer engergegdesen geze ceke keleke keregtei şuu.

Tyynees gadana, baiguulaltanuudiin keregceliigi gyicedkekiin keregte zoriuulagdasan zeeriigi keregledeg ygii baisan azai.

Mikanliidiin keregseliigi gyicedken şinedkeke jabadalda təsəbiin josoor 120,5 mingan tegerig təsəblegdesen aad, tyynees araikan 24,4 m. t. juu 20,2% gargaşalagdasan, kirpiiciin zavuudta 193,5 m. t. təsəblegdesen aad tyynees 64,6 m. t. juu 35% gargaşalagdaba. Sylifaadiin zavuudta 42,5 m. t. təsəblegdeseneəs 21,2 m. t. juu 49,8% gargaşalagdasan. Arisanii zavuudta 356,5 m. t. təsəblegdeseneəs, 85,3 m. t. juu 23,9% gargaşalagdasan baina. Bykii aza yiledberiiin gazaruudiin keregseliigi gyicedken şinedkeke jabadalda 713 m. t. təsəblegdeseneəs 196,5 m. t. juu 27,5% gargaşalagdazai. Ede barimtalka zyilyyd bol eesediigee ileçelen medyylne

Yiledberiiin gazaruudiin keregseliigi şinedken gyicedkeke keregte zoriuulagdasan gargaşanuud imagta manai yiledberiiin dotorki çadabariigi kereglеke jabadalaas gol təlэb yndeselke baisan aad, manai aza yiledberiiin emkinyyd ba nen tyryyn AATZ bol dotoriin resyyrsiigi gyiced emkileze yle çadasanaas ede ilerikeilegdene şuu.

1931 onii təsəbiin gyicedkelge ba manai aza yiledberiiin kədəlməriiigi yzyylsen goi çukala zyilyyd ba toonuudani ene mən. Enyynees tobçodkol kiikede: bide bol 1931 onii prograamiigi byrin gyicedkeze çadasan ygii ba jikeken tasaldaiti bainamdi. Biden nək. Staalinii tyykete 6 zaabariiigi eesediingee bodoto kədəlməridə bejelyylen gyicedkeze çadasan ygii, baina.

Bi bol yiledberiiin gazaruudiin kədəlməriiin dutuu dunda ba usaldal tasaldal bolson zyilyydiigi temdegleke bi, enyyniigi byrin medesenii yndeseer bykii kədəlməriçen oloniigi ba namiin emkiiigi ede usaldal tasaldaliigi usadkaka ba 1932 onii prograamiigi gyicedkekiin tula emkileke josotoi.

Temerzamiin traansportada sanamzaa kurcadkan tabika

T.—Z. traansporta bol 1931 ondo jike debşelte kiibe Engeresen zilde t,—r. traansportada yzegdeze bykii buzagai yzegdelyydeni temer zamiin namiin ketelberiiigi selgekees gadana, mən manai namiin kotiin ketelberiiigi selgeke jabadalda kyrgesen belei. Tiin enenii kizaariin namiin komiteedeer cag bolzor dotoroni ba tonçi zəbeer kiigdesen baina. Bide bol tede oportuniis ketelberiiigi selgyylsenii açaar 1931 ondo traansportada şiidkekii çanartai kubilalga kiizei.

Zygeer eneni bol manai gol bykii gazar tede jikekeu dutuu zyilyyd ba usaldal tasaldaluudaas byrin kagacaza, tyynde sanalaa bagadkaka gesen uçartai bişe. Karin temer zamiin traansportada sanamzaa byri kurcadkan tabika josotoi ba enyyniigi jikekeneer urgaza baigaa açaa teeke çirke jabadal erine şuu.

Ene gol gazarani kede keden çukala kemzeenyydee byrin gyicedkee edii baina. 1931 ondo 4840 paravoosiin orondo 4061 egtesen. Paravoosiin gyideliin talaar konog byriiin dunda ziseegeer 238 kilomeetre gyike baisanaa, 221 kilomeetre kyrsen baina.

Paravoosiigi kaluun ba kyiten ugaabari kiike bolon kurdan zasabarida zasabarilka jabadalani tus cag kemzeegees udaan bolno. Açaanai vagoonuud 4 cag zasabarida baika aad 5 cag baisaan.

Açaanai vagoonii zasabariiin yne 8 tegerig 72 m. daalgagdasani, 8 t. 20 m. gyicedkegdesen baiba. Eneni muu bişe. Ene toonuudani təsəbee gyicedkeke jabadalda jikeken urigşaa jabasaniigi ileryylsen ba zygeer jike kangaltatai bişe.

Ziliin daabariiigi cag cagta byteen gyicedkesenii ilerkei: zasabarilagdaka bolson paravoosuud ziliin tyryyşiin kagasta 45% baisan, avguustada—35,8%, sintiaabrida—21,6%, Ogtiaabrida—15,8%, nujaabrida—18,8% dikaabrida—21,8% baiba. Enyynees karkada mənçi jikeken urigşaa bolson baina şuu.

Paravooziin Kaluun ugaabari avguustada 43,2 cag ezelsen ba dikaabrida oroidoo 31 cag ezelzei. Kyiten ugaabarini avguustada 52 cag kemzeetei baisan aad 98,6 cag ezelsen, dikaabrida 56 cag kemzeetei baisanaa, oroi kamta 53,6 cag

Poojezdiigi zədkəkə paravooziigi avguusta sarada—97,1% gargaza egsen, sintiaabrida 97,6% ugtiaabrida—100%, nujaabarida 100% dikaabrida—96% egsen baina.

Ede dabşaltanuud juunaas boloob? Nen tyryyn nam, yiledberiçenii ebleliin kədəlməriiigi şinedkesenees ba niite nebteriliin kədəlməriiigi şinedken tabisanaas bolzoi. Eneni bol namiin emkiiin zygees namiin kədəlməriiigi şinedken zasaka jabadalda zəbeer ba emkiteigeer kandaza jabuulsanii yre mən şuu. Negee talaas, manai traansportiin emkinyydeer ba imagta tyynii doodo şatiin emkinyydeer olon niitiin dundaki kədəlməriiigi ergeneer jabuulsan baina.

Traansportada kədəlmərilegçediigi kinan yzeke jabadal kiize tedeniigi şinedkesenii, idebkitenii, dundiin kədəlməriiigi byri ergeneer delgeryylsen jabadaluud traansportiin kədəlməriiigi saizaruulka jabadalda oruulzai Baruunii oportuniismiin bodoto deere garka, kubiskaliigi esergyycegçe troskiismiin recediib nyydtei temecesen jabadaluud bol traansportiin byteemzenyydiin yndese boloo şuu.

Manai traansportada jike zadagai samuu ba zuram sakilga ygii baisan deerees keterkei jike uçaraluud baisaar azai. Enyyn tukai zokiko barimtanuud olon baina.

Manai temer zamiin emkiiin kədəl məri gancakan baiguulaltiin dunda yiledberilke jabadaliigi zəbeer baiguulkaar yligerlekede: depoodo kədəlməriiigi emkidken jabuulkaar ecelеke bişe, mən teeke şireke ba kədəlgeenii jabadaliigi saizaruulkiin telee maşa jikeer bodoloo tabika josotoi geze zaagdaka uçartai. Ende salagaraar kandadag uçaraas jikeken dutuu zyilyyd bii. Açaa açaka teeke ba buulgakiin talaar, temen zamiin sklaadta mən tyynçelen aikabtar jike buzagai zyilyyd baina şuu. Tyyniigi usadkaka jabadalda manai temer zamiin namiin emki bykii bodoloo tabiza ankarka uçartai.

Usan zamiin traansporta bol təsəbee gyicedkeke josotoi

Usan zamiin traansporto bol usan Zamiin jabadaliin engersen kədəlməridə jikeken usaldal tasaldaltai baisan. Engersen zilde usan zamiin traansporto bol açaa şireke jabadaliin toogiin ziseegeer 94% təsəbee gyicedkesen, karin toonno-kilomeetraaziin talaar oroidoo 86% təsəbee gyicedkebe. 1930 oniikitai ziseelkede açaa teeke jabadalani 90% kəgzəsən gebeçi usan zamiin traansportiin kədəlməriiin byrildkeliigi namiin moziin komiteediin tobçoo tyynii kədəlməriigi ton dutuu geze olson azai.

Ene jabadaliin gol şaltagaani imagta gurbalzanii (usan zamiigi erkilegçe, nam ba yiledberiçenii eblel) zygees priiştani ba parakoodiin kədəlməriiigi emkidkeke jabadaliigi bodotoi sainaar ketelberilze çadasan ygii uçaraas bolson ba enyynii yrees parakooduud yni udaan demii zogsozo baiba.

Demii zogsoson jabagaliigi cagaar toolobol engersen ziliin usan zamiin jabadalda 3624 cag bolzoi. Eneni manai usan zamiin traanspottiin kədəlməriiin dutuu dunda ba balaraar jabuulsani yre mən bolno şuu.

Selengiin basseini bol byri jikeken udka zamartai bolzo şuu, ene zilde açaa şireke jabadaliin ergilte nen jikeer urgana. Tiime baikadani, kerbee namiin ba kədəlməriçeniigi kyçe negedyylen yle jabuulbal manai usan zamiin traansportabal tere kəgzəzə bykii prograamiigi jaabalçi gyicedkeke arga ygii baina. Usam zamiin jabadalda beledke kədəlməri kangaltatai jabuulagdazai. Karin enyyniigi tus gazaraas oportomiin ketelberilegçediigi çeleelze, orondoni şine kynyydiigi oruulsanaas enyyniigi olzo Zygeer eneni bideniigi sanaa amarzuulka ygii, iimees bide bol usan zamiin traansportiin kədəlməriiigi koinogşodoo ulam saizaruulkiin tula ton eris çukala bodoloo tabika uçartai.

Usan zamiin traansportada ten koino jabasam suuri bol sklaadiin azal baina. Aza akuin toocoo jabuulagdaa ygii, zarim zabdalganuudiigi yyske beçi, tyynee gyiced delgeryylsen ygii Usan zamiin traansportiin tukai tus kailan gargagdasan ton zəb ba jikeken şiidkeberinyydiigi kerzerge gyicedkeze baisaniigi sajadaa byri narinaar şalgaka keregtei.

Socaliis şine baiguulganuudiigi oi modoor kangaka

Oi modonii prograama mən gyicedkegdesen ygii baina.

Bide modobeledkelee jikeken kəgzeltetei baisan ba tyynii toonuudani tabanziliin təsəbiin karaagi nileed jikekeneer ilyydkezei.

Kerbee 1928-29 ondo 143004 dərbelzen tebker meetre (k|m) oi modonii kereqcel ba tyliee beledkegdesen ba kereglegdesen baibal, 1929-30 ondo—263098 k|meetre bolzoi. 1930 onii tuskai kvaartalda enyynees gadana 44104 k/m. nemesen ba 1931 ondo 699518 k|m. beledkesen juu 1928-29 oniikioos 390% ilyy beledkegdezei. Tiin 1931 onii təsəbiigi beledkeliin talaar 104% gyicedkesen ba şirelgiigi 99,5% gyicedkebee.

Tiin, taanar manai ende modobeledkeliin prograamiin ilangajaa 1931 ondo nileed jike kəgzəsəniigi enyyn deerees karaza medene şuu.

Manai aza yiledberiiin baiguulaltiin prograama gyicedkeke jabadal bol modobeledkeliin talaai manai jabuulsan kədəlməriees dulguidana. Bidenii tere beledkesen modonii ed nen tyryyn kolbooto ulasiin udka çamartai aza yiledberiiin keregte ba busa ulasta gargagdakiigi taanarçi medene josotoi. Ene uçaraas modobeledkeliin ba modouraskuulgiin təsəbiigi tus cag bolzor dotor gyicedkeke ygii jabadalani kolbooto ulasiin çukala baiguulaltiin gazaruudta saad uçaruulna. Ene bol bidende jikeken kariuucalgatai kereg mən bolko ba maşa jike baiguulaltanuudiigi gyicedkekiin tula modonii keregseliigi cag bolzor dotoroni gyicedken tuşaakiin tukai tobiin emkinyydte egsən ujalgiigaa bide erke bişe gyicedkeke josotoi

Ene ziliin modobeledkeliin kurdabçalal urida ziliinkiees jikeken kozomdono. Maarta sara bol ynendee jikeken kədəlməriiin sara mən aad, maartiin negende modobeledkeliin təsəbiigi 68% ba şirelgiin tosobiigi 43,6% gyicedkesen baizai.

Manai modonii beledkeliin mengiigi egene ygii geze nək. Ziiminde gomodozo bykiini ba gomodosoniinçi ilete. Zygeer bi ene keregiin juunaas bolsoniigi todorkoi şalgaza yzesen ygii. Ene keregte kizagaariin zarim emkinyyd gemteiçi baiza bolko, zygeer minii sanakada, gol şaltagaani bidenii zygte baina. Mengen sangiigi emkileke jabadal ba mengen sangiin təsəbiigi gyicedkeke jabadal manai ende maşa muu sula baisaniigi taanar medeke uçartai. Manai mengen sangiin təsəbiin gyicedkel miin 38% bolno. Karin ene bol manai təsəblen gyicedkeke kədəlməriiin jabuulgatai narin kolbootoi baina şuu. Iimees modobeledkeliigi mengeer kangaka jabadaliin dutamag baidag uçarani imagta manai emkinyydiin mengen sangiigi emkileke kədəlməriiin sula deerees yndeselne.

Odoo bide bol modobeledkeliin təsəbiigi gyicedkeke ygiin tuilda kyreed baina. Modonii telee temecelde kolkoosniguud, ygiitei ba dunda çadaltaniigi kyçe negedyylen jabuulza çadaa ygii ba olon niitiin dundiin kədəlməriiigi dutuu jabuulsan baina şuu. Kabaanskiin rajoon 14% təsəbee gyicedkeseni maşa jike buzagai kereg mən şuu. Ene usaldal tasaldal bolbol manai 1932 onii baiguulaltiin byke təsəbiigi gyicedkeke jabadalda saad uçaruulna.

Mən olon nəkəd ene zilde kədəlməriiin kyçeer jike dutamag bide geze gomodno. Selengiinkideni kədəlməriiin kyçe dutamag geze eris medyyldeg baina. Zygeer ene jabadalda bykii olon niitiigi negedyylen jabuulza çadabal, tere berkeşeeliigi belekeneer ilan dabaza çadaka belei.

Kolkoosiin dundaki azaliigi sainaar emkidkeze, bidenii dunda kododoo ba jikeken kemzeeteigeer yzegdedeg azal kədəlməriiigi byrimesen usadkabal, kədəlməriiin kyçenii tukai asuudal byrin şiidkegdekesen. Nəkəd aa! bide kədəlməriiin kyçiigi kaanaasçi abça yle çadana, tiimiin tula dotoriin kyçiigi negedyylen jabuulka uçartai bainamdi.

Gariin aza yiledberiigi kurdasçalan delgeryylke.

Gariin aza yiledberi bol eeriingee təsəbiigi 62% gyicedkezei. Bykii byteesen zyiliin talaar gariin aza yiledberi bol manai ulasiin aza yiledberiees baga suuri erine bişe, karin byri jikeken suuriigi ezelne. Tiime baitarani, gariin aza yiledberiiigi delgeryylen saizaruulka jabadal manai ende tonçi kangalta ygii jabuulagdazai.

Gariin aza yiledberiiin kolbooto aza akuin salagar jabadal yzegdedeg jamarçi təsəb ygii, mengen sangiin jamarçi ekin zyiliin zuram sakika jabadal ygii, tyykei edleliigee buzagai salagaraar keregledeg iime zergiin yzegdelyyd yzegdene. Mən byteesen zyildee yne tabika jabadaliin talaar yle zokiko yzegdelyyd gardagsan. Zarimdaa ed tavaarta 30—50% yne gargadag baiba.

Bide bol gariin aza yiledberiiigi koinogşodoo saizaruulkiin keregte ton çukalaçilan bodoloo tabika josotoi ba gariin aza yiledberiiin ene surgaalaar bykii azalçan oloniigi kyçe negedyylen emkileke josotoi.

Bide gariin aza yiledberiiin tukai sanalaa gyiced kanduulsan ygii ba Moziin komiteed ene keregiigi tonçi bagakanaar ankarsan baina. Bide togtool gargasan aad, tyyniigi şalgasan ba gyicedkesen zyil baika ygii.

Bidenees kojor sariin çanadaa gargasan şiidkeberini tyryylegçii şireeni cembe dooro daragdan kebteze baisan baidal baina.

Engersen zilde S S S R-iin sovnarkoomoos gargagdasan şiidkeberini manai Buriaad—Mongoldoki namiin emkiiin kədəlməridə zokiko jabuulga ygii uçarani bide gariin aza yiledberiiigi ergeneer delgeryylke jabadaliigi erkilsen ygii baisanaas bolzoi. Aimagiin aza yiledberiiin talaar mən tyynçilen muu baidaltai baina. Ene tukai asuudaliigi byrimesen kereglen abça, tedenii gazar orondo baigaa gariin azalta arteelyydiigi udaridaza bykii negeçi aimagiigi yzesen ygiibi. Koriiin aimagta ene talaar edii tediiken zyil jabuulagdasan, zygeer manai ende olonkini gariin aza yiledberiiin tukai asuudaliigi kereglesen ygii azai. Enyynees koinogşodoo ene kebeer yrgelzelze yle bolno.

Nadaas tanda ileryylkiigi kysegçe manai aza yiledberiiin kədəlməriiin jerenkii byridkeleni ene bolno. Bide bol tabanziliin prograamiigi gyicedkekiin talaar jerenkii jikeken dabşaltatai baikiin kamta, mən kede keden usaldal tasaldal kədəlməridə baina. Tyyniigi usadkakiin keregte bykii kyçee negedyylen jabuulka uçartai bide.

(Tegeseedii)

[illegible]

Arban konogiin dobtolgoor yrise kuriaaka froontodo ilalta dabaka

Arban konogiin dobtolgiigi daiçalan jabuulka

Bolşoviigiin gurbadugaar kabariin tarilgada cag bolzor dotoroo beledkekiin ilalta bolbol yrisenii, batalan kamagaalkiin ba tezeeliin tariaanii foondonuudiigi zuun kubi gyicedkesen erke baidalaar dabagdaka baina. Yrisen bolbol kabariin tarilgiin kampaaniiin yndesen şiidkekii çanarta salaani men bolno. Geke zuura eke jike kariuucalgatai kereg deere menee eder bol gen genzegii osoldol tasaldal bolood baina azai.

Gazar tariaalangiin aradiin komisaariin Maartiin 15-nii eder egsen medeegeer bol Buriaad ulas dotoroo baiguulagdasan yrisenii zasa (foondo) ali zerge bainab gebel iime: yiledberiin yrisenii foondo 48,9 kubi kadaglagdaba, tyyn dotoroo şiniiciin yrisen bol 36,2 kubi ed yiledberiin tariaanii yrise 12 kubi, kartoobka 20,2 kubi baina. Kolkoosiin yrisenii zasa—54,5 kubi kadaglagdaba, tyyn dotoroo şiniice 42,4 kubi ed yiledberiin tariaa—4,7 kubi, kartoobko—19,5 kubi Ɵmçiin azaltanii bygede foondoni 23,19 kubi şiniice—18,9 kubi ed yiled—ygii, kartoobko 13,5 kubi Batalan kamagaalka foondo kolkoosiin talaar (42,3) ba emçiin azaltanii talaar (38,2) begeed ede bol imagta oroosoto tariaan baina.

Deereki byridkeliigi karaad yzebel yrisenii foondo kuriaaka jabadalda zigşyyritei oportuniisma garça baisaniigi ileryylne. Kolkoosiin azaltan bol buzagai koino kozomtozo jabaka begeed, emçiin azaltanda eşee muu baina.

Şine şine MTS baiguulza baisan aimaguudaas gancakan Kabaanskiin aimag tun ilaltatai baina gebel eeriingee yrisenii foondo 92 kubi gyicedkesen baina. Koriin aimagiin kolkoosuud bol yrisee ba şiniice 136 kubi. Zakaamin aimagiin kolkoosuud bol yrisenii foondiin tesebiigi 101 kubi gyicedkebe. Enyynde tyryylen jabaza baisan erkim aimaguud iigeed dyyrene. Yldegçe rajoonuud syylde jabana geke zuura tedenii dunda gol tariaanii azaltai Bookon, Alaira Kiaagta ba Deede-Yde geke metenyyd kamagiin syylde içyyrteigeer çagtagaldaza jabana.

Deereki derben aimaguud dotoroo emçiin azaltani dundaçi zegsyyritei sula jabana. Alair—12 kubi, Bookon 52 kubi, Deede—yde 22, Kiaagta 33 kubi.

Ene yrisenii foondo kuriaaka jabadal iigeze melekein alkamaar jabasani olonki aimaguud dotoroo niudargaçuudiin nelsende ba idkalgada crozo yriseniigee tariaagi yrize kudaldaza baisan jabadalaar ileryylegdeke baina.

Yrise kuriaaka arban kongiin dobtolgiigi toiruulan arad niitiin sanal bodol elsyylkiin orondo cokigdoo ygii keden zuun bukal tariaatai baiza bosodiin tedkeberi ba ulas gerenii tusalamzada naidaka jabadaluud kedee nutagta oloor yzegdeze baina.

Zarim kolkoosiin ketelberilegçed bol „bide tarika tariaa ygii kerbee gerenees egee ygii, bol ugta tarika ygii" geze keleze baina. (Alaira)

Enyynii dergede zarim kolkoosuud bol beje bejedee tusalalcaza baiza yrisenii foondiigi byrin gyicedkeze baina. Iime yliger zişee ba çin zoriguud bol tiime tiime beerenkii yzeliigi butacokizo baikani damzag ygii.

Kolkoos kolkoostoo, aimag—aimagtaa yriseer tusalaka josotoi. Yrisenii tariaan bol kolkoostoçi ba emçiin azaltandaçi dyyren baina. Gancakan tyyniigi cugluulza çadaka keregteigeke zuura niudarganii idkalga ba beerekiiçyydiin boolto kaaltiigi butacokiko keregtei.

BK(b) Namiin MK—iin togtooliin josoor Maartiin 21 ees ekilen yrise kuriaaka arban konogiin dobtolgo sonoskogdobo. Yrise kuriaaka syylşiin bolzor bol Apreeliin 1 de bolno Aimagiin nam, zebleliin ba busa emkinyydiin zorilgo bolbol yrisenii foondiigi cag bolzor dotoroo gyicedkekiin ulas teriin udka çanariigi nebteryylen arad zoniigi daiçalan elsyylke bolono, Aimaguudiin sonin biçegyyd ba byke ked. ked. biçegçed bolbol yrisenii tariaa kuriaaka jabadalda daiçalan temeceke josotoi.

Bolşoviigiin 3 daki kabariin tarilgada ynekeree beronkiigeerkandagçadiigi butacokizo yrise beledkeke tosobiigl 100. gyicedkeke çukala.

Deede-Ydiin aimagta yrisenii ba menkelelgiin zasanuudiigi baiguulka jabadaluud melekiin jabadalaar jabaza baina,

Maartiin 16 nii medeegeer yrisenii zasa 49,8% ba menkelelgiin zasa 20,9% baiguulsan azai.

Men tus somonii zebleyydte yzebel:

Ibalga—yrisenii 33,0% ba menkelelgiin 82,0%, Acagad 74,0% ba 4,3% Dabaata—24,0% ba 10,4% D-Ilki 202,0% ba 116,0% Kalioonoviin 105,0% ba 81,0% Kyiten-12,0% ba 8,0 geke telebte baina. Ene jabadal bolbol zarim somonii zebleyyd ynekeree melekiin jabadalaar jabaza baisaniigi ile gereçiine şuu.

Acagadii somonii „Dabaaiin" nemzete arteel 2000 şakam bukal tariaagaa odoo kyrtel cokison ygii baina. Ene bolbo zarim somonii nam komsomooliin ba zebleyyd baruunii beerenkii yzeliigi bodoto deereni gargasani lab baina.

Ene beerenkii yzeliigi darui cagaa butacokizo Apreeliin negen boltolo tariaanii yrise ba menkelelgiin zasa baiguulka tesebiigi 100% gyicedkekiin telee bykii kycejee emkilze, bolşoviigiin gurbadugaar kabariin tarilgiigi yriseer 100% kangaka çukala.

D. C - d.

„Imperaliismiin çusata dainiigi esergyyse

Kitadiin sojoliin kedelmeriçediin kandaka biçeg.

ŞANKAI, 23 (T) Kitadiin zyynii etegeediigi barimtalsan sojoliin kedelmeriçediin konfereencees byke delekein uran zokiool çod ba stydeentenerte kandaza, tus kandaka biçeg dotoroo keleseni: „Menee kamag delekein imperaliistanuud Kitad oroniigi buliaaldaka ba SSSR-te dobtolgoo yrisenii sanaza. Nomokon dalai deere imperaliismiin şine dainiigi emkidkekeer beledkebe. Gadaadiin imperaliistanuudiin aagenta bolko Gomindaan edenii urida ynen zyrikenees segeden baina. Gadaadiin imperaliismiin ynen bata tyşeg bolbo çi dotoodiin aradiin yimee ba cereg dotoriin yimeenees syrden aiza Gomindaan bolbol zarimdaa „imperaliismiin dainii emki bolko Liige-Naaciigi" şyymzelen buruuşaan aradiigi samaaruulkiin arga bederdeg baina. Ene kykii uçar deerees Kitadiin gazar oroniigi ezemdeke, Kitadiin kubiskaliigi daraka, SSSR-te dobtolko gesen imperaliismiin çusata dainiigi esergyycegtei!"

Japoonii çusata jabuulgiin yre.

ŞANKAI, 23 (T) Gomindaanii medeegeer: Çapee, Zianvaan, Ysyyn niutaguudta 6 mingan egeeliin arad zon Japoonii ceregiin jabuulgada aluulba, 2 mingan kyn şarkataba, Japoonii çeregiin jabuulgaas gancakan Şankaida 160 mingan kyn zyderel gemtei yzebe. Enyyn dotor

Konkiu ba gadaadiin sen... baigaad gemtesen zon ... Men ceregyydiin aluulsan... niuuca.

„Japoon ulas se... oroldolgo garga...

LOONDON, 23 (T) Fra... caaniin zurnaliistanuudiigi ... diigi) Japoonii zygees ... abça eertee tusatai idkalga ... gancaada zoriuulan kercgle... uçaruud Evroopiin soninuud... cokigdozoi.

Loondonii „Sitii Miid Yik" ge... temdegle eni: „Ali bykii ... argaar bitaanniin sonin ... damzuulan ulas teriin udar... diigi ygelen eertee kandu... lee Japoon ulas bolbol ... oroldolgo gargana. Japoon... nees Aangliida suuza bykii ... çed bolbol redaagtarnuudiin ... ygiigeer idkalga propagaand... gyydiigi Aangliin keblel ... gagadag baiba. Keblel sonin... gadag biçegyyd Japoonii ka... kebertei. aadla yndee ... aagintanuudiin saitar engels... ga baidag baiba.

Tus soninii medeecesenii... Japoonii saisaan tyyntei bata... baiguulka tukai zyilbiçeze ... Aangliiin uran zokiool çod ba... çeee Japoonii teleelegçediin... jikeken menge egteke gesen...

Ameerika bol „çelee erkete Manzuuri... zebşeene ygii.

Beipin, 21 (T). „Voolifo" şuudanii Vaşangtoonoos medeecekeni: Ameerika bolbol Manzuuriin şine zasagiigi zebşeeke ygiib gebe. Men 9 ezerkegyydiin kural deeres batalsan geree biçegte gaaraa tabisan nege çigi ezerkeg geren ene zasagiigi zebşeeke joso ygii gebe.

* * *

Tokioo, 21 (T). Tianzin kotodo baigaa ameerikiin konceerne bolbol japoonii parokood deere baraa açaza Ameerikada bitegii jabuulagtan gesen zakiralta Ameerikaas kylieezei.

„Muu yzegdel koinoo ...

Tokioo, 21 (T). Ameerikiin... Japoondo suuza bykii il... Foors gedegiin nutagaa buc... re bajariin kool kiize baika... (Foorsiin) keleseni: „Muu ... koinoo garka. Zygeer minii ... yge bol Japoon Ameerika ... karilcaagi muuzaruulkiin sez... bişe" gebe. Ene koollolgo d... poonii gadaada keregiin ... suusan baina.

Buriaad ulasiin yiledberiçenii ebleliin 6 dugaar kural neegdebe

Ene onii Maartiin 20 ederiin oroin 7 cag 50 minuuta tukaida Deede—Yde kotiin tiaatar dotoroo Buriaad ulasiin yiledberiçenii eblelyydiin 6 dugaar jikee kural neegdezei. Tus kuralda kedee nutagaas 135 teleelegçed jirebe. Men ulasiin yiledberiçenii eblelyydiin zebleliin tyryylegçe nek. Menkiin gedeg tus kuraliigi neeke zuuraa keleseniini:

—Buriaad Mongol ulasiin yiledberiçenii eblelyydiin respyybligiin 6—dugaar jikee kural bolbol manii ulas orondo socaliisiin eein zasagiin beki ula suuri baiguulagdaza gyicedkegdeed ba tesebte taban ziliigi derbedeni dyyrgeke jabadal byrimesen kangagdaad baisan odoo yjede kuraldazai. Tus kural bol manii komunis nam bol men namiin 17 dugaar kuralaa kojordoki tesebte taban zil dotoroo angi ygii socaliis baidal baiguulkiin prograama teleblеed ba zaabari batalaad baisan ene yjide kuraldazai. Manii kural bolbol alas Dorono zygte imperaliistanariin çunakai aaşa byri jikeer kurcadaza baisan ene yjede kuraldazai.

Yiledberiçenii eblelyydiin 5 dugaar kuralaas koişo engersen gurban ziliin koocoo dotoroo manii ulas orondo niitiin ekonoomigiin jikeken dabşalta bolzo ba angiin kyçigii zokioon tabika jabadal yndeseeree kubilazai.

Kapitaaltanii syylşiin tulguuri bolko niudargaçuud bol angi geze usadkagdaza baina. „Ken keniigi ilana" geze Leenin bagşiin kelesen asuudal bol manai SSSR dotoroo socaliismiin tusada cukarilta ygii eceslen şiidkegdesen baina.

Ene kugacaada bol SSSR ulas ba kapitaaltanii jiretenceii koorondoni kimoroldan zyreçeldeke jabadal ulam kurcadasan baina. Sosaliisam ba kapitaliisam geze kojor ulasiin koorondo tuiliin jikeken meriicee bolzo baina. Kapitaaltanii aza akui bolbol doroiton uruugaa unaza kocorzo senezo baina. Soveed ulas dotoroo socaliisam baiguulka jabadal bolbol byke delekein niitiin kubiskal kiike beki ula suuriigaa bekizyylen ulam jikeei eedee dubzen kegzeze baina.

—Caaşaa nek. Menkiin bol byke pelekein kriizes tygşyyril bolzo kapitaalta jeretenciin aza akuigi sandargan doroituulza baisan gereçenyyd ba men zeblelte ulas dotoroo aza akuigaa şinedken zasaza socaliisam baiguulza baisanii gereçenyyd tukai kelebe.

Buriaad Mongol ulas dotoroo baiguulza bykii baiguulalta tukai nek. Menkiin kelekeni:

Buriaad Mongol respyyblig bol gurban ziliin kugacaa dotoroo socaliis josonii aza yiledberi baiguulka ba kedee azaliigi şinedken baiguulkiin talaar bolon yndesen sojoliin baiguulalta, kedelmeriçen aradiin ed keregleliigi ba aza baidaliigi saizaruulkiin talaar aikabtar jikeken gyicedkeltei baina.

Ede jikeken ilalta bol namiin zinkeni şugamiigi zebeer jabuulsanii yndese deere ba odoo yjede yndesen ajuul bolko baruunii beerenkii ba kubiskalda esergyy trockiisam bolko zyynii nugalaatai ebseçe ygiigeer temeceze ba Leeninii yndesenii bodolgiigi zebeer jabuulsanii yndese deere dabagdasan baina.

—Ede deereki ilaltaigaa kamta bide bol keden olon alduu dutuutai baina. Bide bol aza yiledberiin talaar 1931 onii yiledberiin prograamiigi gyicedkebe ygii, men tyynçelen kedee azaliin talaar osoldol tasaldaltai baina.

1931 onii yiledberi sangiin teseb araikan 86,3 kubi gyicedkegdebe. Ene onii Janvaari sariin prograama men gyicedkegdebe ygii. Maliin azaliin talaar bol aduu maliin too tologoi oloor koroson baina.

Enyyniigi bol profsojuuziin emkinyyd kedelmeriçen aradiigi ene osoldol tasaldaliigi usadkaka jabadalda elsyylze ba tyyniigi oroilon udaridaza çadaa ygii geze ileryylke keregtei. Profsojuuza bol azakuin emkinyyd bol nek. Staalinii kelesen zurgaan zaabariin yndese deere esedingee kedelmeriigi emkidken zasaza çadaa edii baina. Tesebte taban ziliin tegeskekii çanartai ene ziliin emene tabigdasan zorilgo bol aikabtar jikeken baina. Ede zorilgonuud bol Staalinii zurgaan zaabariigi byrimesen bejelyylke yiledberiin oron tiişe niuuraaraa kandaka ba ynekeerei şinedken zasaka jabadaliigi kangakiigi erize baina.

Profsojuuzuud bol bygediigi teg şedkeke jabadaliigi usadkaka, kedelmeriin kelesende kemzee ygii kelceete azal bejelyylke jabadaliigi kangaka josotoi. Bagaza zebsegtee ba azal kedelmeridee ezegyi kandaka jabadaliigi usadkaka josotoi. Aza akuin toocooto brigaadiin kedelmeriigi eşee jikeer jabuulka ba bekizyylke. Enyynii çanariini saizaruulka.

„Yiledberiin oron tiişe niuuraaraa kandaka"—gesen loozon bol gancakan aza yiledberide kabaadaka kereg bişe, men tyynçelen kedee azaliigi socaliis josoor şinedken zasaka keregte çukala kabaadaka josotoi baina şuu. Profsojuuzuud bol menee ygii mal azaliigi kegzyylke, kolkoosiigi emkidkelgiin ba aza akuin talaar bekizyylkiin telee, bolşoviigiin 3 dugaar tarilgiin telee, MTS-gi baiguulka bekizyylkiin telee ba men tendee profsojuuziin kedelmeri yndesenii zasakiin telee dobtolgo jabuulka josotoi.

Yndesen sojoliin baiguulalta bol profsojuuziin kedelmeriin tasarça ygii negen çukala salaani men. Geke zuura ene froonto bol profsojuuziin emkinyydte temeceke toogdodog ygii azai.

Ene kuraldaad baisan 6-dugaar kuraliin emene tabigdasan zorilgo bolbol yndesen sojolin kedelmeriigi ylemberi sangiin tesebiin telee temeceke ba temeceliin negen bodoto salbani bolgon şilzyylke gesen baina.

Profkaacriin telee ba ebleldee egşyydiigi elsyylkiin telee temeceke jabadal bolbol men tyynçelen yiledberi sangiin tesebiigi gyicedkelkiin bagacaa ygii salaani bolono. Profsojuuzuud bol bolşoviigiin gurbadugaar 3 daki ziliin zaabariigi baiguulalta dengiigi byridkeke ba nek. Staaliin 6 zaabariigi byrimesen bejelyylen gyicedkekiin zamiigi telebleeken ile zarlagdasan baina.

Doçco şatiin profsojuuziin ebleliin kedelmeriigi usadkan zasaka jabadal bol baruun „zyynii" beerenkii çyyteei eris tes temeceenii ildaraa gyicedkegdene.

Leeninii yndesenii bodolgiigi zabkaruulagçad bolko orosiin şoviniisam ba nutagiin nacanaliisamtai ebseçe ygii temeceke jabadal bolbol—namiin zinkeni şugamiin telee temeceke ba socaliisiin baiguulaltiin bygede salbari oronuud deere angiin talaar ceber jabadaliigi kangana.

—Buriaad—Mongol ulasiin profsojuuziin 6 dugaar kuralda prolitaariiin kaluun bajariigi kyrgejaa (aliga taşaba).

Byke kolbooto komuniis nam mandag!

Profsojuuziin 6 dugaar kural mandag!

—Buriaad Mongol ulasiin yiledberiçenii eblelyydiin zebleliin daalgabariaar 6 dugaar kuraliigi neegdesen decre toolonom—gebe.

(Aliga taşalga bolzo internacionaal duulaba)

Enyynii syylde tus kural bol prezidiyym, mandaadiin komiis... redagcionno komiicigi sungaba...

Kuraliin priizedyymde: ne... baanov, Moskaliov, Dorziin M... Morookin (A K Z), Karkaliis (... Baaşanov (Strakkaasa), Çi... (A. A. D Z-iin tyryy), Adaam... (aza yiledberiin narkom) K... (B. G. E. Z), Nazaarov („Burp... Voroncoov (Komsom. moziin ... Ikeenov (Burkopsojuuz), Za... (Kotiin zeblel), Beerfeli (M K)... veediv (Kotiin prof. zeblel), Z... (Kiaagta), Sootnikov (Aga), K... reejev (Moziin gegeereliin ... Bydryykin, Budaajivaa, Dan... Ynkeeliv, Voliince, Olzoojiv, Ir... Bilbuurav, Jivdokiimovaa, Po... Zaguuziinaa, Leengeenovaa, Ge... (Deede—yde). Enyynii syylde ... ke zyilyydee batalza abasan ba... tendees bajariin yge kelesen ... kotiin yiledberiin oronii kede... ced raaporta ergesen baina.

Soninii erkilegçe C. Dondobiin.

В.-Удинск. тип. БГИ зак. № 686. Бурлит № 444, тираж 4000